

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 3 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Invitare de abonament.

Cu 31 Decembrie v. 1897 înceată abonamentul la „Foaia Poporului” pe anul ce se sfârșește. Onorații cititori sunt rugați a-și renouă abonamentul până la 31 Decembrie curent, ca să nu fim siliți a înceta cu trimiterea foaiei.

„Foaia Poporului” va fi și în viitor, ceea ce a fost în trecut, luptătoare pentru câștigarea drepturilor naționale, apărătoare a drepturilor poporului român și o povăzuitoare sinceră a țeranului și oamenilor dela sate în afaceri de politică națională, economie, literatură etc. Ea va eși ca și până acum, ilustrată și prețul va fi același și adecă:

Pentru Austro-Ungaria.

Pe un an întreg . 3 fl. (6 coroane)

Pe o jum. de an . 1 fl. 50 cr. (3 coroane).

Pentru România.

Pe un an întreg 15 lei

Pe o jumătate de an 7 lei 50 bani.

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termin, decât dela începutul anului pe o jumătate de an, sau pe un an. Abonaților de până acum le trimitem deodată cu foaia și mandate postale (posta utalvány), cu adresa noastră tipărită și cu numărul sub care primesc foaia, scris gata pe cupon, așa că trimițitorul nu are decât să scrie numele seu și cifrele la locurile convenite și să pună banii, dimpreună cu mandatul la postă.

Abonenții noi sunt rugați a-și scrie numele lor și al comunei foarte curat și ceteț, însemnând posta din urmă.

Deschizând deci nou abonament la „Foaia Poporului” rugăm pe toți prietenii și spriginitorii noștri și ai causei naționale, să nu ne lipsească de prețiosul lor sprigin și se lățească foaia în cercul cunoștințelor lor. Noi ne vom strădui a le da, ca și în trecut, o foaie bună, folositoare și cu frumoase ilustrațiuni.

Administrațiunea

„Foi Poporului”.

La Crăciun.

Joi ce vine vom prăznui sfintele srbători ale nașterii Domnului nostru Isus Christos. Sânt 1897 de ani impliniți, de când Mântuitorul lumii s'a întrupat și a venit între oameni, ca să-i mântuie și să-i curețe de păcate. Și El a sbiciuit păcatele, minciuna, fariseismul și câte alte ticăloșii ale oamenilor de atunci și a propovădit adevărul, morala, iubirea de aproapei și alte multe virtuți, cari îl fac pe om nobil și-l apropie de prea bunul Dumnezeu.

Și cine a fost mai tare prigonit pentru propovăduirea adevărului, decât Dumnezeu-Omul și ucenicii sei? Dușmanii adevărului au gândit, că răstignind pe Christos, vor pune capăt și învățăturilor lui și le vor nimici. Dar' s'au înșelat.

Adevărul, prigonit cu fer și foc, dar' pecetluit cu sângele lui Christos, n'a putut fi stîns, ci s'a răspândit peste întreaga lume, cu toate pedecile ce 'i-s'au pus în cale.

Evangelia și morala creștinească au eșit biruitoare.

Pacea, frățietatea și iubirea s'a lățit între oameni și între deosebitele popoare.

Pace și îndestulare ar fi pe pământ, dacă cuvântul lui Christos ar fi fost urmat și adevărul și frățietatea n'ar fi fost sfruntate, ear' iubirea de aproapei n'ar fi fost schimbată în ură și dușmănie!

Dar' de giaba! Din când în când răii și păgânii au ajuns la putere și domnia lor a fost însemnată cu nelegiuiri,

ear' în urma lor vaiete și suspinuri să auzeau.

Nu avem să străbatem în trecutul depărtat, căci și în zilele noastre încă se ved asemenea casuri. Oare nu vedem noi și azi popoare îngâmfate, cari vreau să stăpânească și să sugă pe altele? Oare nu sânt și azi stăpânitori, cari trăesc cu minciuna, cu fățarnicia și urmăresc scopuri păcătoase de a apesa și prigonii pe alții și a le răpi ce au mai scump pe lume: legea și limba? Oare nu vedem noi, că acești stăpânitori lovesc prin legi păgâne chiar în însași religionea lui Christos? voină a o apesa, a o delătura, pe aceasta mare comoară a omenimei, pe care veacurile n'au fost în stare să o nimicească.

Da, toate aceste să petrec azi înaintea ochilor noștri!

Dar' noi să nu ne descurajăm, să nu desnădejduim, bine știind, că domnia răului numai vremelnică este și că adevărul dacă nu azi, dar' mâne trebuie să ese învingător, să triumfe.

În privința aceasta de cea mai măreață pildă ne poate servi vieța și lupta Domnului nostru Isus Christos.

Ea ne învață, că totdeauna să stăm pe bază de adevăr, căci aceasta basă tare și neînfrântă este. Și ne învață, că pentru susținerea adevărului gata să fim a ne jertfi, dacă trebuie.

Serbând Joi nașterea Mântuitorului lumii, să luăm dela El pildă de curagiu, răbdare și jertfă în lupta pentru câștigarea drepturilor noastre naționale.

FOIȚA.

Nașterea lui Isus.

Colindă de Nic. Gherman (Năsăud).

Vă rugăm creștinilor
Sfânt este Domnul¹⁾
Mai ales Românilor,
Toate lucrurile lăsați!
Și cântarea ne-ascultați,
Căci cântarea noastră ține
Veste bucuroasă 'n sine,
O veste mare sfântită
Chiar și prin ângeri vestită.

Colo 'n sus la răsărit
În orașu-șsa numit,
Vifeemul din Iudea
Acum să naște Mesia;
În această noapte mare

¹⁾ După fiecare vers să cântă Sfânt este Domnul.

La creștini spre 'mbucurare,
Spre a noastră mântuire
Și spre multă fericire.

Astfel acum ne-a sosit
Timpul cel prea fericit,
Pe care mult 'l-am dorit
De când ni-s'a prorocit,
Că Dumnezeu pe pământ
Va trimite Fiul sfânt,
Ca pe om să mântuiască
De ispita diavolească.

Eară pruncului sfântit
Din nou în lume sosit,
Să-i cântăm cu un glas mare
Această mică cântare:
Doamne sfinte și 'ndurat!
Nu ne lăsa în păcat!
Ci ne ține mult și bine
Să te preamărim pe tine.

Logodnă neașteptată.

— Novelă —
de

Margareta Moldovan.

— Bună seara, muieri.
— Uite, uite, tu ești Ioane? Să-mi crez ochilor, — chiar tu ești — să ai noroc, — că uite zău fi chiar el...
— Eu, eu fratele tău, așa minune mare, dar' ce ved doar' aceea coala nu-i Măriuța?
— Ba fi Măriuța mea, cât o vezi.
— Să ai noroc față, vino la unchiu, că mare te-ai făcut și . . . ei, adecă nu mai zic nimic, știu că vouă fetelor și așa vă este plin capul de laude. Și uife zău, nu-i glumă fi chiar față mare.
— Șeptesprezece ani implinește în postul Paștilor.
— Vor fi, căci anii trec, Dar' acum haid' spune-ți-mi ce ați mai făcut, și cum ați dus-o în âști șese ani de când m'am dus eu de acasă și ce-i cu — hm, hm, — cu Ileana lui Bucur, se va fi măritat de atunci.

Chestiunea națională în corpurile legiuitoare române. Cu privilegiul de a vorbi asupra adresei de răspuns la mesagiul de tron, s'au rostit atât în senat, cât și în cameră discursuri însemnate pentru chestiunea națională. Au vorbit între alții d-nii V. A. Urechidă, T. Maiorescu, Aurelian, Delavrancea, Xenopol, Tache Ionescu, Catargiu etc. Vorburile lor au fost foarte însuflețitoare.

Dela Ligă. Duminică, în 19 I. c. și-a ținut adunarea generală secția (despărțământul) București a Ligei române.

Di St. Periețianu-Buzău, luând cel dintâiu cuvântul, arată care a fost lucrarea secțiunii în cursul anului apoi vestește că întrunirea de protestare în contra volnicilor Ungurilor se va ține Duminică viitoare, 14 Decembrie.

Di G. Boambă, cassarul secțiunii, arată situația financiară pe anul trecut.

S'au încasat 21.700 lei și s'an cheltuit 21.000 lei. Rămân dar' 700 lei, care se vor trece la veniturile anului viitor

Învingerea autonomiștilor în Fiume. Alegerile în Fiume s'au făcut sâmbătă trecută. Pe lângă toate apucăturile guvernului, autonomiștii, adică aceia cari susțin drepturile Fiumei, au secerat o strălucită învingere.

Din partidul liberal, care e cu guvernul unguresc, au eșit numai acei candidați, cari au fost puși pe lista autonomiștilor. Dintre ceilalți numai cinci au reușit ca membri suplinitori.

Această frumoasă învingere va da nou curaj adevăraților fiumani de a lupta pentru apărarea autonomiei lor și întru a respinge ori-ce amestec al guvernului Bánffy.

Ear' se sporesc gendarmii! Fo'le ungurești vestesc, că în scopul „siguranței publice”, ministrul de interne a hotărât o nouă sporire a gendarmeriei, mai întemeiând 107 posturi de gendarmi, cu 600 oameni!

Adecă gendarmi, gendarmi și ear' gendarmi, — pentru „siguranța publică!”

Și-apoi se mai zici, că nu Ungaria e „punctul tare” al monarhiei austro-ungare!

Din Austria. În Praga se mai susține statarul. Din cauza aceasta, după cum anunță o știre scurtă din Praga, în noaptea de Crăciun nu s'a ținut în oraș nici în suburbii nici o liturgie.

O altă știre de mai mare însemnătate vine din Viena, anume că în curând se va face în foaia oficială convocarea dietelor provinciale, adică a singuraticelor țerișoare austriace. Mai curând (la 28 Dec. n.) se va întruni dieta provincială a Austriei-de-jos; celelalte se vor deschide abia în Ianuarie. Dieta boemă — cea mai amenințătoare în starea actuală — își va ține cea dintâiu ședință la 10 Ianuarie n.

Împotriva maghiarisărei.

S'a întemplat la Sibiu și la Arad ceea-ce nu credeam. Adunările alegătorilor dietali români au fost oprite. Stăpânirea nici ca alegători, dacă sântem Români, nu ne lasă să ne adunăm și să ne sfătuim. Despotismul guvernului față de noi e mai aspru, ca cel din Rusia.

Dar' nu ne pasă! Până-când puternicii zilei își fac orgiile lor, ca toți tiranii, noi, pătrunși de simțul libertății, mergem înainte pe calea dreaptă și largă, pe care au mers cele mai brave și mai slăvite popoare.

Scopul la care au ținut prin măsurile volnice, guvernării noastre tot nu și-l-au ajuns. Atât la Sibiu, cât și la Arad s'au făcut frumoase manifestații naționale și ce e mai însemnat, s'au făcut, în Sibiu protestul împotriva maghiarisărei, în Arad hotărâri și proteste, în 10 puncte, iscălite amândouă de mulțime de alegători.

Afară de aceste, s'au făcut și se fac în multe părți puternice mișcări și proteste împotriva maghiarisărei. În România s'au ținut trei întruniri în cauza aceasta, la Galați, Iași și București. În casa magnaților din Budapesta au vorbit împotriva Metropolitului Miron Romanul, însoțit de episcopii Meșian și Popea. În

Orăștie au protestat Românii și Sașii, ear' în Verșeț țin o adunare națională de protestare Sârbii.

Manifestațiile dela Arad.

Cetitorii noștri au aflat din știrile și telegrama publicată în nrul trecut, la sfârșit, cele-ce s'au petrecut Joi trecută la Arad. Adunarea a fost oprită, dar' Românii adunați au făcut frumoase manifestații. Raportul, dat în numărul trecut, îl întregim cu următoarele.

Cătră Domnitor.

Conchemătorii fruntași ai adunării au dat Joi după amiază următoarea telegramă cătră M. Sa Domnitorul:

Maiestăței Sale Sacratissime Cesare și Apostolice Regale Francisc Iosif I.

în Viena.

Românii adunați în conferință electorală, împedecați de a-și manifesta loialitatea față de Înaltul Tron, s'au refugiat la altarul bisericii, exprimând în rugăciuni credința și alipirea neștrămutată cătră Augusta Casă Domnitoare.

Aducând aceasta cu omagială supunere la Înalta cunoștință a Maiestăței Voastre, cerem scut și apărarea drepturilor noastre cetățenești.

În numele a mii de Români adunați:

Dr. Vasile Lucaciu, Vasile Mangra, Mihail Velic, Petru Truța, Dr. Stefan C. Popp, Dr. Ioan Suciu, Dr. Silviu Moldovan, Aurel P. Barcianu, Constantin Gurban, Ioan Lințu,

La episcopie.

Partea cea mai frumoasă a manifestațiilor a fost la reședința P. S. Sale vrednicului Episcop Meșianu. Aici a vorbit frumos părintele Lucaciu, zicând între altele:

„Groaznic: mugește de pretatindene și jela prigonirilor. Nu ne putem apropia de Înaltul Tron al glorioșului nostru Domnitor, limba noastră națională nu o putem folosi în viața noastră publică-politică; sfânta noastră lege ne este amenințată și moralitatea subminată.

„Oh! Doamne, până când?”

„În fața acestor stări nesuferite simțim redeșteptându-se în inimile noastre virtutea străbună, și dacă ne-au oprit adunarea legală, eată-ne aici, adunați sub scutul părintelui iubit!”

— Ileana s'a măritat de patru ani după un fecior din Vale, a dus-o în satul lui, dar' nu a trăit cu el numai un an și jumătate, căci a murit săraca și a rămas de ea o fetiță. După-cum am auzit în zilele aceste, bărbatu-s'o s'o și însurat a doua-oară.

— Săraca Ileană — zise badea Ioan plecându-și capul cu supărare — bagseamă așa și-a fost rînduit să fie fără noroc și să moară de tinără, — așa-i omul.

— Lasă, nu te mai supăra și acum, ce a fost a trecut, ce se ne mai gândim atâta, — nu a fost să fie a ta.

— Nu, nu, fi drept că nu, dar' vezi tot mă doare inima, când mă gândesc la ea.

— Acum lasă o să odihnească în pace.

— Să-i fie țărina ușoară — răspuse badea Ioan cu oftare adâncă.

— Ia-ă cu poveștile am și uitat de alte lucruri, ia-n dă-te lângă foc, te-o fi umplut frigul, că-i ger nu glumă. Așa vezi. Măriuță vezi de pune o oală cu vin la foc să se încălzească pentru unchiu-tău, tu fi și uitat de el. Mișcă fata mării, mișcă mai iute. —

Eu se fac ceva de cină, până fi cina gata putem povești. — Așa fata mării, așa.

— Până își vede mamă-ta de treabă, hai tu draga unchiului lângă mine și spune-mi uitat-ai tu de mine?

— Cum se uit, doar' nu-i atâta vreme de când te-ai dus.

— Ba fi mult fata mea, sînt șese ani întregi. Vouă tinerilor nu vi-se par mulți, dar' noi, știa cari dăm spre bătrânețe nu ne gândim așa.

— Măriuță! adă fata mării niște lemne mai subțirele în casă, că butucii ăștia nu ard bine.

Măriuța eși.

— Frumoasă fată s'o făcut Măriuța, n'am ce zice, numai noroc să-i de Dumnezeu.

— Norocul se vie mai târziu, că până nu implinește douăzeci de ani nu o dau din casă să fie ce a fi, să vie măcar fiiciorul împăratului.

— Apoi vorbă să fie, par'că tu nu te-ai măritat cu cincisprezece ani și bărbatul tău nu o fost fiicior de împărat.

— Chiar pentru aia că m'am măritat eu, cum nu o trebuit — ce folos, vezi, am trăit cinci ani cu bărbatul, și-apoi am rămas văduvă. Când eram de douăzeci de ani eram văduvă. Am avut barem noroc cu fetița asta.

În pridvor se auziau pașii Măriuței, care venia cu lemnele și lelea Ana întoarse vorba pe altele.

— Ian spune-mi cum și-o venit ție în minte să vii acum în cap de iarnă și nici barem să ne scrii ceva. Pe unde ai mai umblat de când nu ne-ai scris nimic.

— Eu am fost tot în Moldova de atunci și îți spun drept, că nu mi-o mers rău acolo, mi-am făcut și vre-o doi bănisori, dar' mi-o venit dorul de casă și de sat și m'am gândit să viu. Am voit să mi petrec barem odată încă sărbătorile Crăciunului acasă în satul meu și cu voi.

— Bine ai făcut zău, unchiule că ai venit, că și noue ne era dor de dumniata. De câte-ori am vorbit cu mama, că ar fi bine să vii odată acasă, să nu mai fim așa împărăștiați prin lume. Noi trăim aici singure,

La cuvintele frumoase și calde ale părintelui Lucaciu P. Sa Episcopul a dat asemenea un răspuns frumos.

În biserică a cântat un cor de țărani, ear' părintele protopop *Gurbanu* din Buteni a ținut o predică cu citații din biblie.

Protestul Orăștienilor.

Săptămâna trecută s'a ținut ședința reprezentanței orașului *Orăștie*. Aici *Românii și Sașii* au protestat împotriva proiectului de lege maghiarizator al comunelor.

S'a ales o deputațiune, care, să se prezente în numele orașului la M. Sa Monarchul împreună cu deputația celorlalți Sași și să ceară nesancționarea proiectului.

Urgurii, rămași în minoritate, au părăsit sala adunării.

Însuflețirea între Români și Sași a fost mare.

În casa magnaților.

Primindu-se proiectul de maghiarizare al numelor de comune în dietă, s'a subternut casei magnaților. Aici a vorbit și votat împotriva lui Metropolitul *Miron Romanul* și Episcopii *Ioan Mețian* (Arao) și *Nicolau Popea* (Caransebes). La votare au fost învinși cu majoritatea voturilor unguerești. Purtarea lor însă e vrednică și Le face cinste. Durere, că nu s'au înfățișat acolo și ceilalți prelați ai noștri.

Proiectul, făcându-se o mică schimbare în el, s'a trimis eară în dietă, unde se va debate de nou.

Întrunirile din România.

E mângâiere și încurajare pentru noi, că atunci, când stăpânirea unguerească ne dă lovituri peste lovituri, *inimile dulcilor noștri frați din România bat pentru noi*. În săptămâna trecută s'au ținut alte trei mari întruniri, în *Galazi*, *Iași* și *București*. Dintre acestea cea mai măreață a fost întrunirea din Iași și cu deosebire cea din București. În toate s'au votat proteste energice în fața lumii împotriva maghiarizării și a prigonirilor, ce ni-se fac de guvernul ungueresc.

dumniata acolo singur. Acum să rămâi la noi, să nu mai mergi.

— Asta nu se poate fata mea, pentru-că câtă vreme stau în sat, am tot povară pe inimă, mai bine-ți departe, în străini mai uită omul.

— Acum poți fi liniștit, că nu mai ești nici tu așa tiner și apoi și Ileana fi liniștită în pământ — zise lelea Ana dela foc.

Să faci pe câteva minute tăcere.

Lelea Ana mesteca pe la foc, badea Ioan cu capul plecat era adânc în gânduri, ear' Măriuța își arunca pe furiș o hui prin fereastră cătră poartă și asculta.

Afară era liniște.

— Vinu fi cald fata mamii, haida și fi pune unchiu-tău să bea. — Și zău Ioane nu ai mai uitat nici acum din ce a fost?

— Nu Ană, și nu oi uita-o în veci. Eacă nu-'s tiner acum și nu am fost nici atunci și cu atâta o fost mai rău. Am fost om când am cerut pe Ileana și nu copil, nu 'mi-o dat-o, nu a fost să fie a mea, bine, dar' nici ei nu au avut noroc de ea, căci a murit. Dumnezeu 'și-o arătat puterea lui cea fără margini.

Întrunirea din București a luat următoarea hotărâre: „Cetățenii capitalei întruniți în meeting de manifestație în potruva monstruoaselor lovituri ce se dau trecutului istoric al neamului românesc prin legea de maghiarizare, în conștiința deplină solidarității își exprimă odată cu indignarea lor profundă deplina încredere în lupta fraților de dincolo.

curie... copilul s'a jucat cu ea, până s'a oboșit. Atunci mama, iubitoarea mamă 'l-a luat în brațe, 'l-a sărutat și 'l-a legănat încet-încet, cântându-i »Nani, nani, pușor« până-ce a adormit. Mama 'l-a pus atunci pe o perină și se depărtează la lucru, până-ce doarme băiatul.

Ilustrația ne arată cu ce grije pășește ea, ca să nu-și deștepte copilașul și-i aruncă cu drag încă o privire.

Plăsmuitorul chipului a reușit să se înfățișeze în icoană iubirea de mamă, împreună cu gingășia, și grija pentru micul copilaș.

Cătră cetitori.

Numărul de față al „*Foaiei Poporului*“ este cel din urmă din anul acesta. Cu numărul viitor foaia își începe un nou an, anul al VI-lea al ființării sale, cu aceeași devisă, scrisă dela început pe steagul ei: *Înainte! Nimic să nu crădăm pentru opărarea și câștigarea drepturilor ce se cuvin scumpului nostru popor!*

Ridicând și ținând sus și cu tărie acest steag, venim și rugăm pe cetitorii noștri să ne ajute în munca și lucrarea noastră.

Bunii noștri cetitori, fie vechi, fie mai noi, ne cunosc îndestul, decât să fie lipsă a le mai spune în ce direcție luptăm. De altcum în devisa demai sus

este cuprins programul nostru. Credem, că ne-am ținut dela început și până acum de el și făgăduim, că nici în viitor nu ne vom abate nici o clipită dela calea urmată.

Pe lângă lupta, ce o purtăm pentru *drepturile naționale*, ne-am nisuit a lumina și povățul spre bine în toate direcțiile

Dragul mării copilaș....

— Vezi ilustrația. —

Ilustrația de față ne arată în chip gingaș iubirea de mamă. Micul copilaș a căpătat cea dintâi jucărie. Tatăl seu a fost la oraș, și-a adus aminte de pușorul de acasă și 'i-a cumpărat o mică jucărie. Și a fost mare bu-

Măriuța asculta pe un hui-așu mirată, numai acum a înțeles ea pentru-ce acela s'a dus de acasă și nu vrea să mai vină.

— Măriuță, grijește de mămăliga asta până viu, trebuie să merg până la învățătorul. Măne să duce la oraș și 'l-aș ruga să-mi aducă una alta și mie pe sfintele sărbători. Până viu povestiți la olaltă.

Lelea Ana își luă în spate coșul și eși. Nici nu s'a depărtat bine de casă și Măriuța începă a plânge cu hohot.

— Pentru Dumnezeu ce 'ți-i draga unchiului, spune-mi?

— Ce să-mi fie, și eu is nenorocită ca dumniata.

— Ca mine?

— Da, că mama nu vrea

— Ce nu vrea spune-mi, căci doar' nu-'s eu străin și apoi nici nu ne aude nimeni. Începe și spune tot ce ai pe inimă.

— Că . . . mama nu vrea să mă dea după Ilie...

— După care Ilie?

— După Ilie a lui Duca. Acuma a venit astă-toamnă dela cătane, fi frumos și sdravăn și nu-'i sărac

— Și mamă-ta nu vrea să te mărite, până nu fi implini douăzeci de ani.

— Cine 'ți-o spus?

— Mamă-ta.

— Vezi, și apoi Ilie nu poate să aștepte încă trei ani, că tată-s'o fi bătrân și veduv și le trebuie muiere în casă.

— Lasă pe mine fata mea, că isprăvesc eu. Când vine Ilie pe la voi?

— Mai în toată seara ne întâlnim în poartă, dar' numai pe furiș, că mama nu vrea.

— În astă-seară adă-'l în casă, auzi fată, nu te teme de nimic, oi isprăvi eu cu mamă-ta; spune-i că eu 'ți-'m zis, auzi?

— Da.

Nu trecu mult și să și auziră prin curte pasii lelii Ana.

Măriuța își uscă iute ochii și își făcu de lucru pe la vatră.

— Așa vezi — zise lelea Ana intrând — chiar bine am nimerit că am mers acuma.

pe iubii nostri cetitori. *Istoria națională, descrierea Ardealului, descrierile literare etc.* sînt tot atâtea mijloace de luminare, ear' în partea economică am dat și vom da cele mai de lipsă sfaturi și învățături pe toate terenele de muncă.

Astfel s'a silit și se va sili *Foaia Poporului* a fi folositoare în toate prvințele.

Basați pe aceste, rugăm pe cetitori se lățească foaia între prietenii și cunoscuții lor. Cu cât mai mulți se vor grupa în jurul ei, cu atât mai mare imbold n-*se* da pentru o luptă rodnică. Fiecare cetitor, fiecare abonent este un stilp, care susține lupta națională, desfășurată în foaie și cu cât mai mulți stilpi vor fi sprijinatorii, cu atât lupta mai aprigă va fi și cu mai bună reușită se va purta.

În nădejde, că cu începutul anului nou, ce vine, vom afla grupați în jurul *Foaiei Poporului* nu numai pe cetitorii de până acum, ci și mulți alții noi, dorim tuturor: Sărbători fericite!

SCRISORI.

La temniță. *)

Bruznic, la 18/30 Noemvrie 1897.

Mult Onorate Dle Redactor!

În anul 1893 ne-a venit o ordinațiune dela Prea Venerabilul consistor diecesan din Arad, cu care ordinațiune ne-a venit la toți preoții și o colectă, pentru-ca fatr'o Duminecă sau sărbătoare să colectăm pentru ajutorarea comunelor celor mai sărace, cari nu-'s în stare să solvească; »Salarul învățătoresc cel puțin de 300 fl. v. a. pe an«.

Am stărut pe lângă poporul meu și 'și-a dat și el dinarul seu după putință, zicându-i între altele în explicările mele, că de nu va contribui și nu va da ajutoare, aceea îi place ministrului nostru ung., ca să prefacă acele școale în școale comunale sau de stat și atunci

*) Publicarea corespondenței s'a întârziat din lipsă de loc. Dl M. Rubinoviciu se află deja în temnița Seghedialui. Red. »F. Pop.«

că pleacă de noapte învățătorul. Să știi, că s'o mirat când 'i-am spus, că tu ai venit acasă pe sărbători. O zis că să cânti la Crăciun în biserică Cheruvimi, că-'i mult de când nu te-o mai auzit sătenii. Acuma nu se mai teme că te-or alege pe tine de cantor și 'i-or lua slujba din mână. — Ce-'i cu cina Măriuță?

— Bine măicuță.

— Pune tu numai pe masă, eu mestec mămăliga, după cină poate vine Safta cu bărbatul ei în povești, le-am spus, că ai venit. — Am întâlnit și pe Mitru, știi acela care o fost jude, a zis că mâne să te duci până la el.

Măriuța își furișează ochii printre muscățile din fereastră către poartă. Afară era luna ca ziua și peste porțiță să vedeau falfăind niște pene. Atâta 'i-a trebuit ei. Făcî ce făcî și până lelea Ana mesteca mămăliga povestind mereu una alta, ea eși afară.

Badea Ioan observă aceasta și îi rîdea inima, cum are să o facă fericită pe Măriuța și cum să se păcălească soru-sa cu toate sfătoșeniile ei.

nu-'și vor avè învățătorii lor, ci ne poate trimite stăpânirea învățătorii de Jidovi și de Unguri, dar' nu de ai nostri confesionali. Mai departe le-am mai zis să facem cu toții din mână în mână, ca să nu lăsăm școalele noastre confesionale, că vedeți ce legi păgâne ne-au adus ministrii nostri cu căsătoria civilă, ne pune matriculanți de stat, și ce va fi urmarea aceea va fi. Sfințenia nime nu o ia dela noi, dar' ne-au răpit drepturile noastre preoțești, ne-au luat școala, după aceea sesiunile parochiale, care și așa sînt date dela Maria Teresia pentru purtarea matriculelor și în fine noi preoțimea neavînd stolă nici salar fix, vom fi constrinși să abzicem de parochii și să ne căpătăm alte cariere pentru traiul vieței. Aceasta a fost părerea mea, și dacă vor rămâne și școalele confesionale școale de stat, atunci poate ministrul nostru să le prefacă atît școalele confesionale cît și bisericile noastre „în grajduri la caii honvezilor. sau fabrici“. Pentru acestea am fost tras înaintea tribunalului din Lugoj de 10 ori. La prima pertractare tribunalul m'a achitat. Tabla în urma apelației procurorului de nou a rînduit pertractare nouă, în care am eșit osândit la 6 luni temniță de stat, 50 fl. amendă banală și suportarea tuturor apeselor, care toate la oaltă fac peste 800—900 fl. v. a., apoi și tabla și Curia de nou au întărit sentința tribunalului din Lugoj și în 5 Noemvrie 'mi-s'a dictat sentința înaltei Curie.

În zilele din săptămîna trecută m'am pomenit, că-'mi vine cu recipisa un *Meghagyás* dela *Lugosi kir. Ügyészség*, sub nrii 6867 k. u. 1897. că eu am să mă înfățișez în Seghedin la temnița de stat, pe ziua de Vineri, în 10 Decemvrie anul 1897.

Nu-'mi pare rău, că sînt prizonier de stat, ci îmi pare rău, că nu 'mi-a rînduit să mă închid în temnița din *Alba-Iulia*, acolo unde au fost închiși Horia, Cloșca și Avram Iancu și care temniță amintiiții o au sfințit cu suspinurile lor. Și îmi pare tare rău, căci am o mamă de peste 89 ani, care nu e în stare să ese afară din casă și pe care Dumnezeu Atotputernicul știe, că mai găsi-o-voiu trăind.

În interesul adevărului am scris acestea, și rog pe mult onorata Redacțiune să binevoiască a le publica.

Mihail Rubinoviciu,
preot român gr.-or.

Mămăliga era pe masă, toate în rînduială și Măriuța nu mai venia în lăuntru.

— Oare unde-'i fata asta eară?

— Vezi-'ți tu de treaba, lasă că o strig eu.

Abia s'a mai întors lelea Ana de câteva ori pe la vatră și pe la masă și intră în casă badea Ioan de o mână cu Măriuța, de alta cu Ilie.

— Bună seara — zise Ilie intrînd.

— Bună seara — răspuse lelea Ana cu gura jumătate și îl măsura cu ochii din creștet până în tălpi.

— Treci de șezi Ilie, — zise badea Ioan, — vino mai aproape și tu Măriuță, așa vezi, și acum la spovedanie. Spune-'mi Ilie place-'ți ție de Măriuța așa, ca să puteți trăi fericiți?

— Ca ochii din cap mi de dragă, bade Ioane și bucuros aș mai aștepta, dar' vezi nu pot . . .

— Știu, știu Ilie, tată-t'o fi bătrîn și vè trebuie muiere în casă.

Vieța și faptele

lui

Stefan Vodă

cel mare și bun, domnul Moldovei

1457—1504

de George Cătană, învățător.

(Urmare.)

Stefan cum auzi una ca asta trimise soli la Albert cari îi spuseră să se țină de convenția încheiată, căci altfel nici el nu se va ținè, ci va lovi armata cum îi va veni mai bine. Albert însă nu înțelese ceea-ce-'i spunea Stefan, ci își continuă calea apucată către codrul Cosminului. Atunci Stefan trimise în grabă oameni în codrul Cosminului ca să taie arborii de jumătate pe marginea drumului, așa ca se rămână numai înclinați, spre a pute fi răsturnați asupra Polonilor când vor trece pe acolo. Cam a patra parte din armata polonă ajunsese la codrul Cosminului, cealaltă parte a armatei era în urmă. Aici prin codrul Cosminului era o vale cam îngustă și neregulată pe unde era drumul. De o parte și de alta a văii se ridicau niște stînci uriașe acoperite cu păduri seculare prin cari nu călcașeră încă picior de om. Pe acest drum dede Albert ordin de a intra armata sa. Mai întăiu intrară carerele cu proviant, bagajie, mușii, apoi mercenarii și tunurile. Albert intră în această strîmtoare numai în ziua a doua, însoțit de curtea sa. După el veniau căpitanii și cealaltă armată. Ostașii erau fără arme, fără regulă, cântau și fluierau, erau veseli sërmanii, că se întorc acasă spre a-'și vedè părinții, soțiile, copiii, rudeniile, cunoscuții ș. a. Ei povestiau și glumiau, gîndul lor sburase de mult înaintea lor, *el era acasă*, sërmanii ostași se credeau fericiți.

(Va urma.)

Lelea Ana întăiu a încremenit, vîzînd pe Ilie în casă și auzînd povestile lor, după-ce 'și-o venit apoi în fire a cuprins-o o mînie de gîndea, că acum acum să-'i facă o nefăcută ficiorului.

— Ție Măriuță încă îți place de el, ce?

— Place unchiule.

— Apoi dacă ti treaba așa — zise badea Ioan apăsându-'și vorbele — haide dați mîna, așa vezi și noroc să vè dee Dumnezeu. Să fiți fericiți barem voi, că eu și Ana mama-voastră nu am fost. Zi și tu ceva Ană!

Pe lelea Ană așa au muiat-o vorbele frate-seu, încât a început a plînge și între lacrimi 'și-a binecuvîntat și ea copiii ș'apoi a zis: Bageamă așa vrea Dumnezeu.

— Așa, vezi, acum sîntem patru la cină, așa ti și dată, să nu fim fără soț — zise badea Ioan făcîndu-'și cruce și așezîndu-se la masă.

Despre comune.

Lista alegătorilor.

Pentru-ca să se știe cine are drept de alegător, e de lipsă să se facă o listă a alegătorilor. La alegere au drept de vot numai cei scriși în listă.

Lista alegătorilor o alcătuește după conspectul de dare din cei din urmă doi ani și după alte date o *comisiune* aleasă de reprezentanță. Lista trebuie să se facă în jumătatea a doua a anului, ce e înaintea alegerilor comunale, cel mult până la sfârșitul lunii Septemvrie. Dacă d. e. în anul 1897 s'au făcut alegeri pentru reprezentanță, lista alegătorilor s'a alcătuit în jumătatea a doua a anului 1896, cel mult până la sfârșitul lui Septemvrie.

Lista, alcătuită de comisiune în șir alfabetic, se pune timp de 5 zile la casa comunală spre vedere publică. Primăria trebuie se aducă la cunoștință aceste zile și totodată și acele zile, în care alegătorii nemulțumiți cu lista pot da obiecțiuni, cereri de schimbare. Dacă alegătorii nemulțumiți au cerut să se schimbe, comisiunea e datoare să iee în desbatere cererile și dacă le află cu temei, să schimbe lista așa cum au cerut alegătorii, la dimpotrivă să le respingă. Totodată e datoare comisiunea să încunoștiințeze numai decât pe alegători despre soarta cererilor lor de schimbare. Alegătorii, dacă nu sânt mulțumiți cu judecata comisiunii, pot apela în timp de 10 zile dela primirea încunoștiințării la *comisiunea verificatoare* (din cine stă această comisiune vom scrie mai târziu). Contra hotărârii acesteia în alte 10 zile poți apela la *comitetul administrativ*, dacă nici cu acesta nu ești mulțumit, te poți plânge la *judecătoria administrativă*.

După-ce s'au rezolvat apelațiile până în instanța cea din urmă, primăria scrie pe listă o clausulă, cumcă lista are valoare definitivă și alegerea, ce e a se face, se întâmplă numai pe temeiul acestei liste. Cine nu e scris în listă, acela nu are drept de vot.

Alegerea reprezentanților.

Reprezentant comunal se poate alege în comune mari și mici ori-care locuitor din comună, de 24 ani și major, care are dreptul de alegere. În orașele cu consiliu dreptul de a pute fi ales reprezentant e mai restrâns, pentru-că se cere încă și dreptul de alegător de deputat dietal și să știi cetii și scrie.

Alegerea reprezentanților, dacă numărul alegătorilor din comună nu trece peste 600, se face în *massă*, adică toți la un loc, dacă trece, se face după *cercuri* de alegere. Cercurile le formează reprezentanța după alcătuirea listei alegătorilor. În un cerc nu pot fi mai puțini de 200 și mai mulți de 600 alegători. Fiecare cerc alege reprezentanți în raport cu numărul alegătorilor. Tot cu

acest prilej se aleg și *membri suplinitori* în reprezentanță, atâția cât face a patra parte din numărul reprezentanților ce se aleg.

Alegerea se face pe vreme de 6 ani. Dar' tot la trei ani se face alegere pentru jumătate numărul reprezentanților. Când s'a făcut prima alegere s'au ales toți odată. Dar' la sfârșitul anului al treilea tot al doilea membru, pe care a căzut soarta, a trebuit să ese din reprezentanță. Așa a rămas numai jumătate și pentru cealaltă jumătate s'a făcut alegere nouă. Reprezentanții ieșiți pot fi aleși din nou.

Alegerea se face cu *țidule de votare*. Fiecare alegător scrie pe țidulă atâtea nume, câți reprezentanți trebuie aleși, apoi dă țidula la comisiunea, ce adună voturile, care îi scrie numele în listă. Dacă mai mulți au primit voturi în număr asemenea și nu mai sânt locuri, ca se poată intra cu toții în reprezentanță, președintele trage soarte, că cine să fie reprezentant.

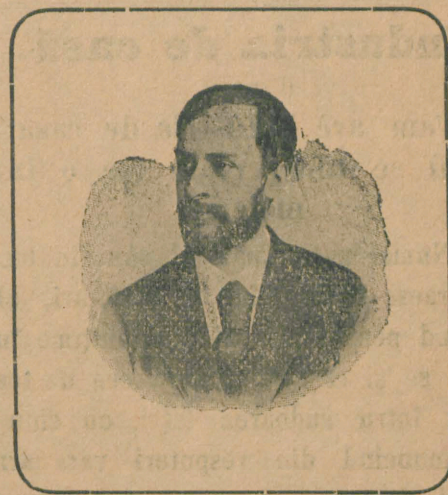
Ziua alegerii o hotărăște în comune mici și mari pretorul, în orașe cu consiliu vicecomitale. Alegerile le conduce în comune mici și mari pretorul și locțiitorul lui. Alegătorii la deschiderea alegerii numesc dintre dînșii 4 bărbați de *încredere* lângă președinte. Dacă nu vreau să se folosească de acest drept, pe bărbații de *încredere* îi numește președintele. Alegerea într'o comună e a se tdrmina într'o zi. Se începe la 9 ciasuri dimineața și ține până la 4 seara. Ziua alegerii trebuie să se facă cunoscută mai înainte cu 3 zile. Resultatul votării îl publică președintele numai decât după numărarea voturilor și-l face cunoscut și reprezentanței.

Plângerile contra alegerii, contra putinței cuiva de a fi ales (alegibilităței), mai departe cererile pentru ștergerea vreunui membru din șirul reprezentanților și pentru umplerea locului rămas gol, se judecă în prima instanță de *comisiunea verificatoare*. Comisiunea aceasta stă din 2 membri aleși de reprezentanță înainte de alegere, din numărul celor-ce nu cad sub alegere, din 2 denumiți de pretorul în comune mici și mari, în orașe cu consiliu denumiți de vicecomite. Președinte e pretorul, notar și referent e notarul. Recursul la această comisiune e a se da în 10 zile dela alegere. Dela aceasta se poate apela în a doua instanță în 5 zile la *comitetul administrativ*, ear' de aici în instanța a treia la *judecătoria administrativă*.

După-ce s'a sfârșit alegerea în comună pretorul concheamă reprezentanța la adunare și poate hotări și ziua restaurării slujbașilor, dar' așa ca despre timpul restaurării slujbașilor comuna să fie încunoștiințată cel puțin cu 48 ciasuri mai înainte.

Victor Onișor.

George Coșbuc.

În nrul de azi dăm portretul unui iubit poet al nostru, *George Coșbuc*, care în posesiile sale cântând vieța dela țeară și întâmplări din viețe țeranului nostru, a fost numit cu drept cuvânt *poetul țeranilor*.

Coșbuc este ardelean și cu toate-că trăește de câțiva ani în București, a rămas și este înainte de toate ardelean, ardelean din cap până în tâlpi, care prin puterea geniului seu poetic astăzi e cunoscut la toată româ-nimea.

Dinsul s'a născut la 21 Septemvrie 1866, în comuna Hordou, comitatul Bistrița-Năsăud. — Este fiu de preot gr.-cat. și urmaș de grănițeri.

Romantica vale a Sălăuții, dealurile îmbrăcate în codrii seculari, Carpații falnici și ciobanul din Ardeal, au fost tovarășii copilăriei sale. De copil a iubit natura și s'a lipit de vieța și obiceiurile țeranului român. Acestea le-a dus cu sine și la Năsăud, unde și-a continuat studiile la școala normală și gimnasiu. Era de o fire blândă, scump la vorbă și-i plăcea singurătatea. Abia era de 12 ani și făcea versuri cu cari pișca pe conșcolarii sei.

După-ce a sfârșit gimnasiul a trecut la filosofie în Cluj, dar' nu peste mult veni să lucreze în redacția *Tribunei*, în foiața căreia a publicat mai multe poezii frumoase. După doi ani a mers și s'a așezat la București, în focalarul culturii românești. Aici este foarte iubit și cinstit pentru prețioasele sale lucrări, publicate prin foi și în cărți.

Astăzi literatura românească se mândrește cu mai multe scrieri de ale tinărului poet, precum: *»Balade și Idile«*, publicată în 1893; *»Fire de tort«*, 1896 și *»Aeneis«*, traducere în formele originale, operă premiată de Academia română cu marele premiu Năsturel.

Dar' nu numai în poezie se distinge G. Coșbuc; ca și Alexandri, și dinsul lovește în cei-ce strică și scriu rău limba românească.

Vorbe înțelepte.

Una la săptămână.

Vrei să fii sigur întotdeauna de cinste? Nu face nici-când nici o faptă, de care ai fi silit să roșești.

PARTEA ECONOMICĂ.

Industria de casă.

(Urmare).

De n'am avè industria de casă ar trebui să ni o creăm (să o întemeiem).

Numai puțini oameni sânt în lume, cari trăesc în tot felul de desfătări, alții muncind pentru ei. Marea mulțime însă trebuie să-și câștige „pânea cea de toate zilele“ întru sudoarea feței, cu chin și vai, muncind din răpuzeri vara-iarna, ziua și noaptea. Așa a fost în trecut, așa este în timpul de față și așa va trebui să fie și pe viitor.

Mașinele, ce e drept, au înlesnit și până acum munca oamenilor și a vitelor și cu timp vor înlesni-o și mai mult. Dar' ori-câte și ori-ce fel de mașini s'ar mai născoci, până acolo tot nu vom ajunge, ca ele să lucreze singure, fără a pune și omul mâna. Munca deci va fi totdeauna partea noastră în lume, dela care și se voim nu ne-am pute subtrage, căci „fără osteneală nu e câștig“ și fără agoniseală nu-i modru de trăit.

Și, astfel s'ând lucrul, să ne întrebăm, cu ce s'ar îndeletnici econoamele noastre atunci, când n'ar mai lucra nici cânepa și inul și nici lâna? Și mai cu seamă, ce ar face ele în timpul iernei, când lucrurile economice de pe afară: din grădină și câmp încetează cu totul?

Și oare n'ajunge că, din pricină că nu știu nici o meserie, bărbații sânt osândiți a omori vremea în iernile cele lungi cu câte toate, ca: povestile, pipa și lenivirea, adesea și cu cheltuelile zădarnice, ce le aduce cu sine lipsa de lucru?

Apoi numai aceea ne-ar mai trebui, ca și femeile să ajungă, în starea în care se află azi bărbații, adecă să nu-și vadă de tot felul de lucruri în timpul iernei și cu deosebire, părăsind industria de casă. Și acest timp, după-cum s'au pornit treburile, nici nu poate fi tare departe, dacă nu se vor lua măsurile de lipsă pentru curmarea rēului. „Lina e perina dracului“ și poate fi foarte ademenitor pentru multe femei gândul, că ce bine ară să le fie, când iarna se vor pute culca deodată cu găinile, sculându-se târziu ca cocoanele; ear', vrënd să-și petreacă, să nu le mai stee în cale afurisita de furcă și spurcatul de rēboiu.

Ei, dar' această schimbare de lucruri la ce ne-ar duce?

În locul atâtău: pagubele nu se pot nici calcula, cât ar fi de mari. Căci cum pērând gata toate hainele, cu cari se îmbracă căsenii, ar trebui să se dea sume înspăimântătoare pe lucruri, cari odinioară, prin hărnicia și dibăcia femeiei, veniau, așa zicënd, ca în cinste. Dar' las' că ele n'ar fi nici trainice ca hainele făcute la casă, prin aceasta devenind pagubele mult mai mari.

Ar fi cu totul alta, când s. p. femeile s'ar pute obicinu să se îndeletnicească cu alte ocupațiuni aducătoare de câștig, măcar așa de mare ca câștigul reprezentat (înfașat) prin industria de casă.

Dar' la întrebarea: cum și cu ce? Nici un răspuns nu se poate da; căci un întunec nepētruns acopere această taină. De unde și urmează foarte lămurit, că industria de casă, dacă n'am avè-o, ar trebui să ni-o creăm (să o întemeiem); ear', fiindcă o avem, să ținem cu sfințenie la ea, nisuiindu-ne a afla chipuri și feluri pentru înaintarea ei și perfecționarea (îmbunătățirea) ei.

Înaintarea și îmbunătățirea industriei de casă.

Din toate cele zise până aci urmează în mod neîndoios, că industria de casă este pentru noi un bun nu numai material (aducător de venit) ci și *moral*, prin care adecă se susțin și înaintează nărvurile cele bune: hărnicia, iscusința, dragostea cătră lucrurile folositoare și bune ale noastre, ferirea de lux (mândrie, fală), fuga de lene, încunjurarea multor pēcate ș. a.

De aceea ar fi foarte folositor, dacă chiar bărbații, pe lângă economie, s'ar pute îndemâna la unele lucruri de meserie; ear' industria de casă ridicându-se din an în an, până la cea mai înaltă și mai aleasă treaptă.

Spre acest sfirșit cânepa și inul să se cultive în măsură mult mai mare ca în timpul de față, alegându-se soiuri de frunte, cum e cânepa italiană ș. a. Tot așa ar trebui să se facă și în privința producerii de lâna, pentru-că din soiuri alese de lâna se gătește pânură destul de frumoasă, cum se poate vedē în Marginimea Ardealului, pânură aproape ca și postavul lucrat în fabrici.

Pentru lucrarea cânepii, inului și lânii sânt apoi neapērat de lipsă îmbunătățiri fel și fel, ca totul să meargă mai cu spor, anume; *furca cu roată*, introdusă în Săsime, *rēboiul* mai practic, *mașina de cusut* și o îmbunătățire a modului de *croit*. Cu aceste mijloace s'ar pute produce — în casele unde sânt mai multe femei — și materii și haine de vânzare, ceea-ce încă nu trebuie scăpată din vedere.

Foarte de lipsă e ca nici cărturarii și soțiile lor să nu se depărteze prea tare de industria de casă, ci dimpotrivă să o ajute și ocrotească pe toate căile. Îndeosebi preotesele, notăresele, învățătoarele și alte femei mai pricepute de pe la sate sânt chiar datoare să meargă cu pildă bună înaintea econoamelor, nu numai prin graiu, învățându-le să prețuiască industria de casă, ci lucrând și dînsele cu furca, rēboiul, mașina de cusut ș. a.

Dar' pentru-ca așa să fie, mari datorințe zac pe umerii școalelor noastre de fete. Căci nepunându-se în ele temei

bun și în privința industriei de casă, foarte puțin se poate aștepta pe viitor dela conlucrarea și sprijinul femeilor menite prin poziția (starea) lor, ca să oprească în loc pornirea cea rea și păgubitoare pe calea părăsirii industriei de casă și a îmbrățișării lucrurilor străine.

Să fim deci trezi. Să ne gândim bine până nu e prea târziu asupra modului de îndreptare a acestui rēu, pentru-că dela norocoasa deslegare a lui va atrna în mare parte, cum s'a [mai zis, bunăstarea noastră viitoare, îndestularea și fericirea neamului, sau — la din contră — sărăcirea, ticăloșirea și chiar perzarea lui.

(Va urma).

Cum ar trebui făcut un lac de păstravi și cât cuprinde el?

Un bun lac de păstravi să nu se facă nici-odată acolo, unde n'ar fi cu putință ca neînterupt să se scurgă cel puțin $\frac{1}{2}$ metru cubic de apă (50 ferii) pe minut și care cel puțin câteva ore peste zi n'ar pute fi în umbră.

Recerința de căpetenie pentru asigurarea în toate privințele a bunătaței unui lac de păstravi este afunzimea lui. Aceasta trebuie să fie atât de însemnată, pe cât îngădue însușirea (frea) pământului și lipsa neapērată ca lacul din timp în timp să se poată seca. Unde este apă din destul afunzimea, e mai bine, să fie de 3 metri decât de 2, dar' nici-odată să nu fie sub $1-1\frac{1}{2}$ m. La facerea planului pentru lacuri de păstravi e bine să se aibă în vedere a întocmi 3, 4 până în 5 lângă olaltă, a căror suprafață să fie de câte 180 m. pătrați, ear' afunzimea de $1\frac{1}{2}$ m.

Este de lipsă ca fiecare lac să se poată seca, ceea-ce mai ușor se poate face avēndu-și fiecare apeductul (canalul) seu deosebit. Un astfel de lac cu o suprafață de 180 m. □ se poate provede cu 2000 până la 4000 păstravi de 8—12 cm. lungi. Dându-le nutremēt natural din destul numărul poate fi îndoit mai mare. Adausul acesta de păstravi se face în fiecare an și, după bunătața și mulțimea nutremētului, ce li-se dă, greutatea unuia crește în timp de un an dela $\frac{1}{2}$ până la 1 chgr.

Un lac de mărimea numită ar pute aduce an de an 1000 până la 4000 chgr. carne de păstravi sau un venit de mai multe mii de florini.

Comunele ar fi chemate în locul atâtău se pună la cale și se facă astfel de lacuri, căci cu chipul acesta — creându-se noue venit pe seama lor — ar fi doară modru de a nu mai ridica tot într'una dările și aruncurile; ear' poporului din acele comune i-s'ar ușura soarta.

Păstrarea legumelor în timpul iernei.

E de netăgăduit, că cultura legumelor a făcut înaintări mari în vremea din urmă. Astăzi în orașele mari găsim în ori-ce timp legume proaspete, pentru-că cultura a ajuns a cunoaște ce varietăți trebuie să se samene și ce mijloace trebuie să întrebuițăm, pentru-ca să avem totdeauna legumele de frunte.

La țeară însă, mai cu seamă în localitățile friguroase cum e în țeara noastră, e greu de a avea toate cele de lipsă pentru cultura măiestrită și de aceea trebuie să păstrăm legumele de lipsă peste iarnă.

Nu voim să învățăm cum se păstrează legumele, căci fiecare gospodar își păstrează legume, dar' vom arăta unele observațiuni adese-ori nebăgate în seamă.

Localul poate să fie o pivniță sau o groapă băgată la o mică adâncime în pământ. Ori-care ar fi localul, trebuie să căutăm ca părății să nu fie plini de apă, căci în asemenea cas legumele putrezesc iute.

Di Gastav Heuzé în „la Revue Horticole“ după care luăm acestea, recomandă, că atunci când localul n'are decât o singură ușă, să facem pe din afară încă o ușă mobilă căptușită cu paie. Prin acest mijloc împedecăm gerul să pătrundă în lăuntru.

Ferestrele sau alte deschizături trebuie umplute cu paie, mai cu seamă când ne temem de geruri prea mari. Pentru a se păstra bine legumele, peste iarnă, nu e de ajuns a le păzi de ger, ci trebuie să căutăm ca aerul din lăuntru localului să nu devie prea umed, și să aibă o temperatură de 5—6°. Când temperatura trece peste 8—10°, legumele ierboase continuă a vegeta și perd foarte curând prețul lor.

În timpul iernei când gerul nu e prea mare, și anume pe la mijlocul zilei, e bine să mai deschidem din când în când ferestrele și ușile localului de păstrat, spre a reîncălzi aerul interior, care este totdeauna mai încărcat de umezeală și une-ori chiar plin de aer rău, care poate strica gustul legumelor.

Legumele ca morcovii, păstârnacul, pătrânjelul etc. se păstrează după-cum știe toată lumea în năsip curat și aproape uscat. Cel mai bun năsip e fără îndoială năsipul de rlu, fiindcă el reține foarte puțină apă. Trebuie să înlăturăm dela păstrat pământul lutos sau văros, fiindcă acestea rețin apa, care poate grăbi putrezirea legumelor sau cel puțin se lipește de ele.

De multe-ori legumele se strică peste iarnă din cauza neîngrijirii. Cei mai mulți la noi nu vizitează localul decât atunci când au nevoie de legume. Modul de păstrat în năsip e simplu și economic, dar' pentru a avea rezultate bune trebuie să cercetăm odată sau mai bine de 2 ori pe săptămână legumele și să scoatem din năsip pe acelea ce încep a se strica. Nefăcând aceasta, mucegaiul sau putreziciunea trece foarte curând dela unele la altele.

Am zis că năsipul să fie aproape uscat. El însă nu trebuie să fie uscat de tot, căci atunci atrage din umezeala legumelor și acestea se vestejesc. Pentru a ține năsipul totdeauna puțin umed, din când în când îl stropim cu câte puțină apă, ferindu-ne pe cât e posibil a nu uda și legumele.

Din „Revista viticolă și horticolă“.

Negoț românesc. Prăvălia românească a societății „Mercur“.

Daj, 18 Dec. n.

În 14 l. c. s'au deschis prăvăliile societății comerciale „Mercur“ în D. j. Localitățile acestei prăvălii sunt în locul de frunte al piațului și sunt aranjate conform recerînțelor moderate și provăzute cu tot felul de marfă bună și solidă, atât în bransa manufacturii, cât și a ferăriei și băcăniei. Prețurile sunt foarte moderate, ear' personalul servește publicul în mod prevenitor.

În zilele aceste fiind aici trg de țeară și fiindcă mă interesez de ori-ce întreprindere românească am intrat și eu în această prăvălie nouă și pot mărturisi sincer, că am rămas surprins într'un mod foarte plăcut de aranjamentul și ordinea perfectă ce am văzut. Mai ales am fost surprins de publicul cel mare, care țirguia fel de fel de marfă. Toți erau îndestulți cu ieftinătatea marfei și cu serviciul prompt.

Am aflat de bine, ca cu această ocaziune să mă informez în detalii despre dispozițiile, ce s'au făcut și se intenționează a se face pentru promovarea intereselor acestei întreprinderi și pentru promovarea intereselor comerțului în general.

Informațiunile primite din partea competentă, încât acele 'mi-s'au putut comunica, m'au satisfăcut întru toate, așa încât se poate spera cu siguranță, că dacă se vor executa toate cele proiectate, și dacă publicul român din aceste ținuturi va ști apreația nisuițele atât de bune ale fondatorilor, în scurt timp vom pute vedea rezultate foarte îmbucurătoare și pe terenul comercial.

Între alte multele putem saluta conducătorii acestei întreprinderi pentru nisuița lor de a provede cu marfă pe toți neguțătorii mici din orașele și comunele mai mari ale acestui comitat și ale ținuturilor învecinate. Fiindcă în acest comitat sunt foarte puțini neguțători români, s'a decis ca să se angajeze în toate părțile oameni solizi și siguri, pentru-ca să înființeze ori - unde numai se poate prăvălii mai mici. În toate comunele mari și mici cel puțin 90% sunt Români. Cei angajați vor fi introduși în afacerile elementare ale comerțului prin exmisul societății. Fiecare mic comerciant va avea credit pentru cumpărarea marfei până la o anumită sumă.

În vederea acestor dispozițiuni putem fi siguri, că în timp de câțiva ani vom avea cu ajutorul acestei reuniuni cel puțin 40—50 de comercianți mici români, cari pe lângă câștigul lor propriu vor mai face bune servicii publicului consumant.

Publicul fără de deosebire de naționalitate și confesiune (excepție: Jidani) în absolută majoritate știe aprecia după valoare adeverată nisuițele acestei întreprinderi. Din toate puterile să nisuește a da tot sprijinul seu moral și material.

Dispozițiile făcute pentru controlare, supraveghere și conducerea generală, sânt atât de stricte și se execută cu atâta energie, încât și acționarii acestei întreprinderi pot fi siguri, că-și vor căpăta interesele după capitalul elocat.

Nu pot termina ca să nu observ, că și față de întreprinderea aceasta, ca totdeauna se fac și critice și profetiri de nereușită, mai ales din partea comercianților jidani interesați, ce e ușor de înțeles.

Nu se poate însă explica ținuta rezervată, ba ai pute zice dușmănoasă a unor inteligenți români din aceste ținuturi, cari voesc a persifla toată facerea și se nisuesc a mna apa pe moara Jidanilor; nu pot fi îndestulit cu explicarea, că acestia ar fi împrieteniți cu dușmanii noștri, un lucru însă se poate constata: acești domni scurt vazători și preocupați de patima răutăcioasă tot asemenea 'și-au permis luxul de a critica și persifla și alte întreprinderi. Eu din parte-mi atât în interesul cauzei comune, cât și în interesul lor propriu, le-aș recomanda ca să încete cu profetiile, și dacă n'au poftă a se angaja la lucruri serioase, să nu împedecă pe cei-ce voesc a lucra, căci prin aceasta împedecă cauza comună și se compromit pe sine înșiși.

Un preot român.

Prăsirea galițelor.

(Urmare).

Îngrijirea galițelor.

Numai galițele sănătoase și robuste ne pot aduce un venit îndestulitor și sânt capabile de a produce ceva. Galițele în starea lor naturală, dedate la libertate deplină a naturii recer, pe lângă ținerea lor în coteț sau în locuri mai restrinse, ca se capete o nutriție și îngrijire atentă, ca așa să putem înlocui libertatea lor cea nerestrinsă cu toate, de câte au lipsă. Galițele, cari trăesc în stare sălbatică în natură liberă au aer și apă curată, lumina cea binefăcătoare și dătătoare de viață a soarelui, o nutriție curată și neștricită, se pot folosi de toate materiile cari sânt de lipsă pentru mistuire și susținerea sănătății și în urmă se pot bucura de mișcările întăritoare ale trupului.

De tot altmintrelea este asta la galițele de casă. Aerul cotețului și al curței se infectează prin materiile de gunoiu și evaporările trupului galițelor. Aerul acesta conține de multe-ori germenii boalelor deosebite. Galițele sânt silite a-și stimpăra setea de multe-ori din mocirle, prin ce se nasc conturbări de mistuire, ba de multe-ori și boale lipicioase. Pământul cotețului și al curței este presărat și udă cu materie stricăcioasă, care cauzează și înmulțesc boalele lipicioase nevindecabile.

Gunoii galițelor îndeosebi în stare fluidă este isvorul de înmulțire de vermet și a bureților pricinuitoari de boale. Prin urmare nu este iertat, ca să îngăduim înmulțirea lor. Cotețele curate, bine aerisate și uscate sânt mijloacele cele mai bune de apărare împotriva celor mai multe boale.

(Va urma).

Iuliu Bardosy.

Sfaturi economice.

Cruțați mânzii.

Una din cauzele cele mai puternice, care are înfrurire asupra cailor tineri în felul de a se face neputincioși și să sufere de o mulțime de boale, este întrebuințarea lor prea timpurie la muncă. De multe ori vedem mânzii de doi ani și mai tineri înhămați; proprietarul făcând această nesăbuintă își va fi făcând socoteala ca cel puțin să ese nutrețul. Mânzul fiind tiner, se încoardă și trage îndoit decât alt cal. După 10—12 luni însă se arată urmările. Mânzul se desvoaltă numai pe jumătate, capătă diferite boale, picioarele dinainte-i tremură, se poticnește și așa mai departe, — toate urmări de ale întrebuințării lui prea de vreme la muncă,

Scroafele de a făta.

La nutrirea și ținerea scroafelor de a făta trebuie să avem cu atât mai multă grijă cu cât timpul fătării se apropie, și anume mișcările să fie ușoare și nu prea repezi, nutrirea regulată și cât se poate a le învăța blânde cu oamenii.

Țineți curați porcii.

Împotriva păduchilor de porci ajută numai curățenia. Pe lângă o curățenie bună însă, porcii cari au păduchi trebuie frecăți tot a 3-a zi cu petrolu (gaz), care spre înlesnire se amestecă cu puțină untură.

Găinile ouătoare.

O găină bună ouătoare se cunoaște după mărimea și coloarea (fața) crestei și a bărbiei și anume cu cât creasta și bărbia este mai mare și mai roșie-închisă (coloarea cărnei), cu atât găina este mai bună ouătoare. Picioarele albastre (vine) încă sunt un indiciu că găina este bună ouătoare.

Mulsul vacilor.

Vacile, cari nu stau la muls, se se trateze cu blândețe, căci bătaia și înjurăturile nu ajută nimic. Cel mai folositor lucru este ca vaca să fie în decursul mulgerei scărpinată la rădăcina cozei sau să i-se țină un picior de dinainte ridicat.

Știri economice.

Prețul bucatelor. În săptămâna aceasta mișcarea negoțului cu bucate a fost cam slabă.

Prețul grâului în Pesta a scăzut. Sécara s'a ținut la prețul de până acum; maza metrică s'a vândut cu 8 fl. 35 — 8 fl. 45 cr. Orzul a trecut cu câte 6 fl. — 6 fl. 35 cr. de mazăre metrică. Ovăzul a avut preț de câte 6 fl. 45 de soiu mijlociu și 6 fl. până la 6 fl. 25 pentru soiu mai slab. Cucuruzul s'a căutat puțin, trecând în părțile Tisei cu 4 fl. 85, în Bănat cu 4 fl. 70, în Pesta cu câte 5 fl. 25 cr. maza metrică.

Producțiunea grâului în anul 1897 în toată lumea, după statistica oficioasă a fost de 585.47 milioane măji m. și astfel față de anul trecut, când a fost 667.23 milioane măji m. arată un scăzământ de 82 milioane măji m. La sécară încă se arată față de anul trecut

un scăzământ de 48 milioane măji m. — deci la produsele principale pentru pregătirea pâinei se arată o scădere de 130 milioane măji m. Cucuruzul s'a produs mijlociu, crum-pene s'au produs foarte puține. Toate aceste dau explicația la urcarea prețului de bucate.

Usurăria cu bucate. În comisia administrativă a comit. Timiș s'a pertractat o chestie foarte importantă. Anume în cercul Cuvinului vre-o 900 de agricultori mici și-au vândut încă astă-primăvară roada câmpului din ôstan la mai mulți speculanți cu câte 4—5 fl. maza m. de grâu. De oare-ce însă producțiunea a fost foarte slabă, agricultorii n'au putut transporta grâul vândut. Speculanții fără inimă, pe baza obligațiunei și a cambiului bianco dat de sormanii agricultori, au acusat pe debitori luând de basă prețul de acum al grâului, adevă pentru 4—5 fl. dați astă-primăvară pretind acum 12 fl. de maza m. Bieții agricultori, ca se scape de sigura ruină, au ridicat la tribunalul din Biserica-albă acuză contra speculanților pentru usurărie. Totodată au recurs, prin comisia administrativă a comitatului, la ministrul de justiție, ca să urmărească din oficiu această usurărie și să sisteze estimările și execuțiunile pornite deja.

Comisia administrativă a comit. pe baza rugării agricultorilor a hotărât că va înainta urgent rescript în chestia aceasta la ministru.

Ar fi bine, ca inteligenții nostri din toate părțile să lumineze poporul, ca să întreprindă aceiași pași ca cei din cercul Cuvinului și astfel să nu se lase nimiciți de usurăria speculanților fără de inimă.

Faptă vrednică de laudă. În părțile bănățene cu deosebire se păstrează până azi frumoasa datină străbună, că fiecare casă își are patronul seu. Românii din aceste părți și sërberză „Sântul“ — cum îi zic ei patronului casei — cu multă pietate.

Noul institut de economii și credit „Steaua“ din T. Petrovosele, la înființare și-a ales ca patron al seu pe sf. Nicolae.

Harnica direcțiune a institutului, în frunte cu vrednicul preot dl Ioanichie Neagoe, a hotărât ca să sërbeze ziua aceasta în un mod demn de un institut înființat pentru binele și ajutorarea poporului și astfel a votat suma de 30 fl. cu care să se cumpere haine de iarnă pentru 10 copii sirguincioși în școală.

Sâmbătă în 18 l. c., după serviciul divin, părintele I. Neagoe a ținut o frumoasă vorbire la 5 copii și la 5 fetițe.

Această faptă a făcut cea mai bună impresie la popor și e de sperat, că după exemplul băncii în viitor și singuraticii vor împărți ajutoare cu ocazia sərbărei patronului.

Societatea economică „Peleşul“. Pe când în București s'a pus bazele Băncii Poporului, în comuna Predeal se înființa societatea economică Peleşul cu sediul în Azuga, centrul comunei.

Această societate s'a întemeiat la 22 Noemvrie din inițiativa fruntașului învățător dl Ripeanu din Predeal, și de domnii D. Frâncu și P. Dăscălescu, proprietari și viteji eroi dela Plevna, ale căror bravuri le reamintesc decorațiile ce le umple pieptul.

Scopul societății este economie.

În seara de 22 s'a subscris peste 10.000 lei.

În aceeași seară s'a ales și consiliul de administrație compus din următoarele persoane:

Președinte: Arhimandritul Dionisie, cavalier al mai multor ordine române și străine, președinte al Ligei culturale etc.

Societatea care nu primește în sfîrul ei decât membri români, și-a început deja operațiile.

Societatea „Peleşul“, fiind condusă de oameni harnici și destoinici în materii financiare, sperăm că ea va înainta cu pași repezi.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

Abonent 3695 în Vidra-de-jos. Dacă școala nu se ține în bună rînduială, vă plîngeți la protopop, să iee măsurile de lipsă, ca să aveți școală și învățator cum se cade. Dacă protopopul nu vă va lua în seamă cererea, faceți arătare de-adreptul la consistor. Numai cât la aceea nu vă gândiți să cereți școală de stat. Toți Românii, cari fac asemenea lucru, se fac vinovați de un mare păcat național, pentru care au să fie blăstemați de toți urmașii, chiar și în mormânt. Și mai ales la d-voastră, unde a văzut lumina zilei marele vitez al neamului nostru Iancu, ar fi lucrul acesta cu atât mai de osândit. S'ar mira lumea și s'ar cruci, cum se poate, ca în țeara lui Iancu să se fie stricat atât de tare Rămâni, ca să cerșească școală de stat, dela acele stăpâniri, cari vreau să ne facă cu de-a sila Unguri. La așa ceva nu vă gândiți!

I. B. în Dindeleag. Băiatul d-tale, dacă n'a fost soldat, nu poate să fie scutit de taxa cătăniei. Așa și e cu dreptate, ca cel-ce nu-și perde vremea în slujba Împăratului și în vreme de bătaie n'are să-și puna pieptul în fața tunurilor dușmanilor, și șede acasă în tîgă, să plătească o anumită răscompărare, din care se face un fond cu menirea de a ajuta văduvele și orfanii celor-ce vor căde pe câmpul de bătaie.

Abonent 9878. Ca să poți deschide prăvălie trebuie să ceri concediu de industrie (în comune mici și mari) dela primpretor. Concediul acesta îl capătă numai majorenii (de 24 ani impliniți), prin urmare tinerul, care a trecut de 2 ori prin asentare nu-l capătă. Darea se plătește după venitul ce-l ai din prăvălie.

Abonent 9494 în Roșu. Trebuie să așteptați până-ce vă vor veni scrisorile după măsurile din 1894—5. Pământul, care l-ați lucrat dela anul 1853 încoace, e al d-voastră și dacă la măsurile dat mai nou au eșit poate mai multe jugere. Domnia nu poate să vi-l iee cu nici un preț. La răzaz e bine, dacă cereți sfat dela vre-un avocat bun și cu trageră de inimă către Români, la care să-i spuneți cum stă lucrul din fir în păr. Nouă nu ne-ați scris așa pe înțeles. Pădure nu puteți căpăta și de giaba, numai pentru-că strămoșii d-voastre au fost iobagi. Dacă vă trebuie pădure, trebuie să cumpărați.

Abonent 9512. Dacă ai licența de măcelărit, numai d-ta ai dreptul de a face carne pentru vânzare și poți să oprești pe ceilalți, afară dacă se învoesc, ca să-ți plătească dare d-tale. Ca să-ți poți opri, faci arătare la primărie, cerând ca să-ți oprească. Dacă nu se înțeleg, îi prești la judecată. Că la licitatul pășunii se îndeasă și alții, n'ai să te superi, și alții au drept, cu toate-că n'au licență de măcelărit.

Țeara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Murăș

de

Silvestru Moldovan.

(Urmare).

Roșia.

Roșia este așezată în o vale îngustă, care se deschide numai în o parte, spre apus; în colo ea este împrejmuată de dealuri, peste cari duc căi și cărări de munte.

În Ardeal Roșia și valea ei sînt unice în felul lor. Nicăiri în țeara noastră nu găsim pe un teritor atât de mic marea mulțime de mine, ce o aflăm aici și mulțimea de șteampuri, cari fac un sgomot asurzitor și articulat; nicăiri nu avem localități băieșești, ale căror locuitori se nu aibă de loc agri, păduri și fânețe și se trăească exclusiv din lucrarea minelor, ca Roșienii.

Din dealurile Roșiei și a satului vecin Corna se scot azi și s'au scos din timpurile cele mai vechi, încă înainte de stăpânirea Romanilor asupra Daciei, mari bogății de metale nobile din sinul pământului. Roșia cu împrejurimile ei și în genere partea apuseană a Ardealului, a fost și este patria aurului și altor produse miniere, încât partea aceasta am putè-o numi *zona metalelor*. Aici se află cele mai mari bogății în interiorul pământului, metalele, pe când celelalte ținuturi ne oferă alte comori, deși nu atât de prețioase, dar' foarte folositoare.

Este știut, că în interiorul pământului nostru zac ascunse multe și mari comori, cari constituiesc imense bogății. Astfel sînt apele minerale, sarea, ferul, metalele nobile și cărbunii. Ele se află în măsură mai mică sau mai mare în toate părțile țerei, dar' cu toate aceste după felul bogăției pământului le aflăm grupate, dela răsărit spre apus, în *trei zone*, avënd fiecare din aceste caracteristica sa deosebită.

Partea răsăriteană a Ardealului o putem numi *zona apelor minerale*, fiindcă aici se află îngrămădite cele mai multe și mai renumite izvoare de ape minerale și cele mai cercetate scâlzi. În această zonă sînt puține, vinele minerale sau până acum sînt cunoscute puține. Singurele mine sînt cele de aramă dela Bălan, puțin productive și minele dela Rodna.

Partea mijlocie, care se extinde prin mijlocul Ardealului, o putem numi *zona sărată*, de oare-ce aici găsim în sinul pământului mare belșug de sare, cum nu se află în celelalte părți. În partea de mijloc a Ardealului se află toate minele de sare ale noastre și cele mai multe lacuri și izvoare sărate. În aceasta zonă ape minerale mai însemnate nu sînt decât în un singur loc, la Basna.

În fine sosim la zona a treia, *zona metalelor*, care cuprinde partea din apus a Ardealului. Ape minerale și sărării aici sînt puține, dar' e belșug de *fer* (Hunedoara, Ghelar, Teliuc, Trăscău etc.), de *cărbuni de peatră* (Petroșeni) și cu deosebire de *aur*, *argint* și *alte metale*. În această zonă se află minele dela Săcărâmb, cele din Zarand, apoi minele dela Roșia și împrejurime, dela Ofenbaia etc.

Cel mai de frunte ținut băieșesc dintre toate aceste este ținutul Roșiei, reprezentând din vechime cel mai extins băieșit din Ardeal.

(Va urma).

CRONICĂ.

Școală românească închisă cu panduri! *Nelegiuirile* stăpânirii ungurești și a slujbașilor ei se țin lanț. Nu e zi, se nu avem de pus la revaș cel puțin o nouă volnicie sêlbatică. Eată ce știre revoltătoare se vestește din *Feleacul-săsesc*:

În vremea din urmă Ungurii din comună au pornit o turbată luptă împotriva școlii românești confesionale, în scopul barbar de a o nimici, de *dragul școlii de stat*, ce fără nici o *trebuință* s'a întemeiat în comună, pentru a servi scopurilor ticăloase ale maghiarizării. Poporul, în frunte cu preotul Mihai Baci, s'au apêrat voinicește, dar' în sfîrșit forța brutală a învins!

În preziua sfântului Nicolae (6/18 Dec.) școala a fost închisă cu panduri! Slugi înarmate ale stăpânirii au fost postate în ușile școlii și nu lăsau pe școlari să între, ci cu forța îi siliau să meargă la școala ungurească. *Preotul a fost amenințat de protopretor, că va fi dat în judecată pentru „agitație“*, ear' *învățătorului 'i-s'a spus, că în 24 de ciasuri va fi scos din sat și aruncat peste hotare!*

Eată, în toată *mărșăvenia*, despotismul și barbaria stăpânirii!

Daruri de Crăciun la Brașov. Este la Românii din Brașov frumosul obicei, *vrednic a fi imitat pretutindeni unde trădesc Români cu bună stare*, ca în fiecare an să se împartă școlariilor săraci haine și încălțăminte, în chip de daruri de Anul-Nou. Împărțirea acestor daruri se face în sala gimnaziului român din Brașov și e împreunată totdeauna cu o sêrbare, avënd drept termin *ajunul Crăciunului*. Anul acesta însă, asprimea iernei a făcut, ca darurile să fie împărțite mai curênd, anume Dumineca trecută. Festivitatea a fost foarte frumoasă, împărțindu-se daruri la sute de școlari săraci.

Comitetul bisericii sf. Nicolae a dat în acest scop peste 800 fl. îmbrăcând nu mai puțin de 230 școlari. *Comitetul Reuniunii femeilor române din Brașov* a aranjat o *colectă* cu frumosul rezultat de 350 fl., din cari s'au împărțit cu daruri 47 școlărițe sărace și trei familii necăjite. Au mai făcut apoi daruri la elevi săraci mai multe generoase dame și mulți domni din societatea românească a Brașovului.

La festivitățile distribuirii darurilor a colaborat corul de băieți al profesorului de musică Timoteiu Popovici, ear' parochul Dr. V. Saftu a rostit o vorbire frumoasă.

Otrăvire în biserică. Din Maramurș se vestește un șod cas de otrăvire. S'a întemplat anume, că preotul român gr.-cat. din comuna Cuhea a comandat nu de mult un *potir de aur* dela un aurar din Baia-mare. Preotul pusese condiția, ca potirul să fie de aur dându-i în schimb un potir vechiu de argint și 150 fl. pe deasupra. Preotul primi noul potir și începù să se folosească de el la slujba d-zeească în biserică. După câteva

sêptemâni însă observă, că ori de câte-ori bea din potir în decursul serviciului d-zeesc, vinul avea un gust neplăcut și era rêu la beut. Mai târziu preotul începù să se simtă rêu, ear' acum e bolnav greu. Ne mai fiind preotul în stare să servească în biserică, în 12 Decembrie n. c. fu chemat să servească în locul lui protopopol tractual Alexandru Gyenge. El încă o păți cu potirul ca și preotul. După-ce beù din potir, începù să simtă o durere mare la stomach și sê-l prindă ameteți, încât abia a putut isprăvi cu liturgia. S'a constatat la urmă, că agentul, la care a fost comandat potirul și care făcea și negoț cu haine bisericesti, a făcut o înșelătorie mare. Potirul nu era de aur, ci era de aramă ordinară, suflat numai cu o pătură foarte subțire de aur. După folosire de câteva sêptemâni, pătura de aur s'a șters și a rămas arama, a căreia rugină a pricinuit otrăvirea preoților.

Cas de moarte. Din Ormeniș (Câmpie) se vestește trista știre, că Ludovic Simon, marele proprietar și fruntaș din Sângeorgiul-de-Câmpie, a răposat Luni.

Crăciun nenorocit au avut cei vre-o 4—5 locuitori cu buze șvabo-ungurești din comuna Petrovosele (com. Torontal). Căci s'a întemplat cum s'a întemplat și înainte cu vre-o 10 zile: *ovodița* (îngrijitoarea „ovodei“) de aici a șters-o din sat... Toate *sforțările* nenorociților părinți cari sînt alduiți cu duzine de copii au rămas zădarnice, *ovodița* a fugit dela postul seu. Și astfel șvabo-ungurii nostri siliți au fost sê-și petreacă Crăciunul cu larma copiilor — căci ovoda a căzut.

Omor cu jaf. Un groaznic omor s'a petrecut în muntele *Muncel* la granița română (comit. Bistrița-Năsăud) într'o cărcimă, aparținătoare fabricanților de spirt Rohrlisch și Brecher. Doi frați jidani, cari erau încredințați cu cărcimăritul în acea cărcimă, au fost omorîți într'un chip înfiorător de cătră un tăietor de lemne. Ucigașul după sêvșirea faptei a fugit, poate că în România, cu o sumă de 100 de fl. ce a găsit-o la cei uciși.

Reședință regală la Curtea-de-Argeș. În primăvara viitoare se va face sfințirea *reședinței regale române dela Curtea-de-Argeș*. Acest palat, la care se lucrează de mai mulți ani, este o aripă a reședinței episcopale de Argeș. Mobilele pentru această reședință de vară a Curței regale au și fost comandate în Germania.

Nou proces de otrăvitori. Luasem și noi știre, că în comuna *Febelii* (lângă Timișoara) s'a descoperit o primejdioasă și întinsă *bandă de otrăvitori și otrăvitoare*. Pornindu-se cercetare, s'a aflat în trupurile celor morți semne de otrăvire. În urma grelelor constatări, în Septembrie deja au fost prinși opt oameni, parte bărbați, parte femei. Zilele acestea au mai arestat șese bărbați, și se crede, că vor mai urma arestări, atât de grozav va fi procesul.

Împrejurare ușurătoare la toastul cu „Eljen!“ al împêratului Wilhelm II. „Kronstädter Zeitung“ din Brașov a publicat zilele acestea privitor la faimosul toast din Buda-pesta cu „Eljen!“ al împêratului Wilhelm II. o notiță a unui corespondent al seu, care — zicea numitul ziar — ne arată în ce împrejurări s'a rostit acel toast.

Notița e următoarea: „Înainte de a fi părăsit Măiestatea Sa castelul din Buda, abia se poate, *să nu fi gustat ceva*; a urmat apoi *marele dejun* din „Pak-klub“, ear' în bazar 'i-s'a servit un păbar *de vin de Tokaj*, pe care — după mărturia lui „P. Lloyd“ *l-a golit până 'n fund*“. La prânz a fost, firește, „dejeuner“ (măncare și *bentură*). După acestea Maj. Sa va fi binevoit a se odihni nițel și mai târziu, în urma atâtor peripeții, 'și-a rostit la „super“ toastul terminat cu „Eljen!“ Aceasta, din punct de vedere psihologic și fiziologic explică foarte mult“.

„Budapești Hir'ap“, luând știre de notița ziarului săsesc, scrie sub titlul „Vilmos császár megsértése“ (Vatămarea împăratului Wilhelm) un articolas, în care spune cele mai urgurești *înjurături* la adresa Sașilor verzi, pe cari — în cel mai blând termin — îi numește obraznici... „Cultură“ ungurească și asta!

Croații și Ungurii. Foile ungurești scriu cu multă amarăciune despre o întâmplare petrecută zilele acestea *chiar în Budapesta* și chiar din partea unor cadeți dela — *honvezi*. Casul e următorul: Într'una din nopțile trecute doi cadeți dela honvezi își petreceau cu multă voe într'o cafenea. Cânta și muzica. Unul dintre cadeți strigă lăutarilor cari tocmai cântau ungurește: „*Mai încetați cu cântarea ungurească și cântați-ne croăște!*“ — „*Pentru-că noi suntem Croați!*“ — zise celalalt cadet.

Cățiva Unguri dela o masă vecină se ațtară și unul, mai voinicos, face imputări. cadetilor. Revoltat, unul dintre cadeți îi strigă: „*Taci, căne de ungar!*“ Luerul era pe-aci s'ajungă la bătaie, când pășește la mijloc un căptan de honvezi, care înduplecă pe cadeți să părăsească cafenea.

Monument lui Tudor Vladimirescu. Într'una din ședințele sale mai noue *camera română* a votat 20.000 lei în scopul ridicării la *Tirgu-Jiu* a unei statue lui Tudor Vladimirescu, nemuritul nostru erou național.

Foc mare în Brăila. În seara de 20 Decembrie n. un foc puternic a izbucnit în portul Brăila. Focul a mistuit 5 magazine pline de bucate și s'a întins apoi la oaltă magazie a dlui Abramof, în care erau 5400 hectolitri orz și 130 hect. cucurtz, cari au ars cu totul. A mai ars și o magazie a dlui Dragomir Constantinescu, în care erau 2200 hect. săcară și alte magazine. Pagubele se urcă aproape la 100.000 lei. Cau ele focului nu se cunosc.

Catastrofe sub pământ. Două mari catastrofe de ocnă se vestes, una din *Mehadia*, alta din *Tirnova*. La Mehadia s'a repetit în — măsură mai mică grozava catastrofă dela Reșița. Anume într'o ocnă de cărbuni s'a întâmplat o uriașă explozie; șapte *băieși* au fost omorâți, șese greu răniți.

La Tirnova s'a întâmplat în mină o prăbușire de stâncă; un lucrător a fost omorât, cățiva răniți.

Nefericirii lucrători au fost, la amândouă catastrofele, în mare parte — Români.

Mare foc la Galați. Zilele acestea un mare foc a izbucnit în portul Galați. Focul s'a ivit la marea fabrică de cherestea Popper. Lângă ea compania Watson și Youell avea 800 de vagoane de lemnărie, dintre care 700 sunt asigurate. Ori-ce ajutor a fost zădarnic; pagubele sunt uriașe.

Pentru „agitatie“. Se știe, că mai astă-primăvară tribunalul din loc osândise la 25 fl. amendă pe preotul din Zlatna Emanuil Beșe, acusat de „agitatie“. Tabla din Cluj a aflat pedeapsa — firește! — „prea blândă“ și a schimbat-o la *6 săptămâni temniță*. Curia însă a schimbat și această sentență osândind pe dl Beșe la *100 fl. amendă*.

Proces mare în Sârbia. La tribunalul din *Cacak* (Sârbia) s'a sfârșit zilele acestea procesul unei bande de 72 de tâlhari. Șese inși au fost osândiți la moarte, ceilalți șeszeci-și-șese la temniță pe mai mulți ani. Regele sârbesc a întărit sentența de moarte și astfel cei șese osândiți vor fi — după obiceiul sârbesc — omorâți prin glonț.

In amintirea iubiților răposați. Se știe ce sume considerabile de bani se cheltuesc pe cununile, ce se procură de amicii și consăngenii iubiților răposați, sume, cari puse la un loc s'ar pute folosi spre scopuri umanitare, prin ce se eternizează și memoria decedatului și se săvârșește și un lucru bine plăcut lui Dumnezeu și oamenilor. Din aceste considerante purcând, comitetul „*Reuniunii sodalilor români din Sibiu*“ a luat laudabila hotărâre de a pune basă la un fond, în care să încurgă eventualele sume de bani, dăruite de cei mai deaproape ai iubiților răposați, și pe care le-ar fi destinat pentru procurarea cununei. Din acest fond cu timpul se vor acorda modeste ajutoare bănești momentane văduvelor sau orfanilor meseriașilor români din Sibiu, membri ai reuniunii amintite...

Din incidentul trecerei la cele eterne a mult regretatului director Dr. Aurel Brote, presidentul Reuniunii sodalilor români din Sibiu, dl Victor *Tordășianu*, în semn de adânc regret și în amintirea decedatului a transpus, în loc de cunună, suma de fl. 5 la cassa Reuniunii spre administrare în fondul menționat.

Fie ca această faptă să a fie cât mai mulți imitatori.

Kossuthiști și.. socialiști. Pe Dumineca trecută fusese convocată la Budapesta o mare adunare *kossuthistă*, în scop de a lua poziție pe lângă teritoriul vamal neatrănător al Ungariei. Precum se vestește însă *adunarea a rămas baltă*, de vreme-ce s'au infățoșat așa mulți *socialiști*, încât Kossuth și tovarășii, temându-se să nu fie majorizați, au abzis de a mai ține adunarea.

Pământul — clopotar. Un teribil cutremur de pământ a sguduit și pustiit denăzile orașul italian Citta di Castello. Pe la 8 ore dimineața s'au mișcat cu violență temelile orașului, hornurile caselor sau prăbușit, zidurile s'au crepat, ear' din turnurile elătinate ale bisericilor un șgomot uriaș de jalnice dangăte de clopot alarma orașul, atât de puternic a fost cutremurul. Locuitorii înspăimântați s'au refugiat în liber și numai după-ce cutremurul a încetat și cu el clopotele au tăcut, s'au reîntors în oraș. Cutremurul a făcut mari pagube, atât în oraș, cât și în împrejurimi.

Avis. Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra anunțului dlui Iuliu Eriós, publicat în numărul nostru, și recomandăm cu căldură această firmă de bun renume în toate lucrurile de ceasornicărie și giuvaere.

Invitări. În 26 v. l. c., a doua zi de Crăciun, se aranjază cu elevii școlii din comuna Viștea-superioară, în localul școlar o producțiune musicală-declamatorică împreună cu petrecere cu joc, la care se consideră prin aceasta de *invitați* toți amicii și prijiitorii progresului nostru cultural; invitări speciale nu se pot face. Vennitul curat e menit pentru sporirea fondului școlii. Taxa de intrare: 20 cr. de persoană. Eventualele suprasolviri și contribuiri generoase se cuatează pe cale ziaristică. **Program:** 1. a) „Cântec de stea“ (2 voci); b) „Oaspeții primăverii“ (2 voci), executate de corul școlii. 2. „Cerșitorul“, declamare de un elev. 3. a) „Moartea lui Mihai“ (3 voci); b) „Seara“ (solo și cor în 3 voci), exec. de corul școlii. 4. „Jucecata dreaptă“, comedie într'un act, predată de elevi. 5. a) „Rugăciune“ (2 voci); b) „Moartea vitesă“, (3 voci) exec. de corul școlii. 6. „Limba mea“ declamată de o elevă. 7. „Trageți hora“ (în 3 voci), exec. de corul școlii. 8. „O șezătoare la țeară“, piesă dram. predată de elevi. Viștea-superioară, 16 Decembrie 1897.

Ioan Banciu, invet.

— Inteligența română din Teiuș și jur învitată la *producțiunea teatrală* împreună cu dans, ce se va aranja în 8 Ianuarie st. n. 1898 (III. zi de Crăciun), în sala hotelului Löwe Samuel. Începutul precis la 8 ore seara. Prețul intrării de persoană: Locul I. 80 cr., locul II. 60 cr., locul III. 40 cr. Venitul curat e destinat bibliotecii populare înființându în Teiuș.

Program: I. „Dușmancele“ de G. Coșbuc, declamată de d-șoara Silvia Marian. II. „Curcarii“ de T. Speranță, declamată de dl Candin Suciu. III. „Cinel-Cinel“, comedie într'un act de V. Alexandri.

Persoanele: Sardu, boier de 50 ani: dl Cornel Crișanu. Smarandița, nepoata lui Sandu: d-șoara Aurelia Dărămuș. Tincuța, vara Smarandiței: d-șoara Maria Rațiu. Florica, tinără țerancă: d-șoara Victoria Rațiu. Graur, fecior boieresc: dl Clement Boeriu.

Mai nou.

Protestarea Sârbilor.

Din *Vérșet* se vestește, că Sârbii au conchemat acolo o adunare, pe Joi, în 30 Decembrie c. Convocătorul a fost subscris de mulți fruntași din toate părțile. Scopul adunării a fost să protesteze împotriva proiectului de lege de maghiarisare.

La încheierea foaiei primim știrea, că și această *adunare a fost oprită*. O nouă volnicie a guvernului! Despotismul în întreagă țeara e același, față de tot ce nu este unguresc și jidovesc.

POSTA REDACȚIEI.

Mai mulți coriști în Lipova. Vă rugăm a iscăli scrisoarea. Iscăliturile nu le publicăm, dar' noi trebuie să le avem.

Abonent Nr. 9248. Pentru „Căldarul Pop.“ trimite 25 cr. și-l vei primi; dar' grăbește. Știrea s'a publicat.

P. Gr. în Gherman. Scrisoarea d-tale se vede că s'a perdut, căci noi nu o găsim. Fii bun și ne mai scrie odată.

Nic. M. în Săliște. Se va publica.

La mai mulți. Vă rugăm a fi cu așteptare, căci nu avem loc deodată pentru toate.

Pentru redacție și editură responsabil: Petru Simțion. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele	
	Dum. înainte. Nasc. I. Chr. gl. 4 sft. 7.	răs.	ap.	
Dum.	21 S. Mucenița Iuliana	2 Macariu	7 53	4 7
Luni	22 Muc. Anastasia	3 Genoveva	7 53	4 7
Marti	23 SS. 10 Mci. din Crit	4 Titu	7 52	4 8
Merc.	24 S. Muc. Eugenia	5 Telesfor	7 52	4 8
Joi	25 (+) Nasc. D. Is. Chr.	6 Epifania	7 51	4 9
Vineri	26 (+) Sob. Preac Născ.	7 Isidor	7 50	4 10
Sămb.	27 + Ap. și Arch. Stef.	8 Severin	7 49	4 11

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Joi, 25 Decembrie: Cehul-Sălagiului, Nușfalău.
Vineri, 26 Decembrie: Ciuc-Sepviz, Piscot.

Excelente
vinuri ardelenesti
(vinuri de masă și de dessert)
cu prețuri moderate la
K. Wilh. Jikeli,
Sibiu, [2345] 7-10
strada Urezului nr. 7.

Făină

de cea mai bună calitate.

Săpun de toate soiurile

recomandă cu prețurile cele mai ieftine

Iosif Fabritius,

Sebeșul-săsesc. [2824] 1-8

Revânzătorii an deosebit avantaj.

A apărut la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu

Cartea

Stuparilor

săteni

de

Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiului“

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă de un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tractează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școalele noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,
societate pe acțiuni în Sibiu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

Aduc la cunoștința onoratului public,
că la subsemnatul se află [2775] 2-6
cucuruz de vânzare
nou și vechiu
în ori-ce cantitate, de 1/4, 1/2 hecto-
litru și cu vagonul, cu prețurile
zilnice.
Cu deplină stimă
Martin Grünfeld,
Sibiu, Rothenthurmerstrasse nr. 2.

Făină.
Recomand on. public pe Sfintele sër-
bători ca totdeauna [2814] 2-3
Făină excelentă de Bănat și Ungaria,
cu cele mai moderate prețuri. Tot
aici se capătă Linte de Brașov și făină
de cucuruz roșu de România.
Franzelăria lui
Petru Moga,
Sibiu, strada Cisnădiei nr. 44.

IULIU ERÖS,
str. Cisnădiei 3. SIBIU. str. Cisnădiei 3.
Edificiul băncii „Transilvania“.
Cel mai ieftin izvor de procurare, cel mai mare deposit
în toate soiurile. Oroloage, lanțuri de oroloage, giuvaiere,
obiecte de aur și argint, cercei, inele, brățare, lanțuri
de gât, broșuri, brățare cu orologiu, garnituri și decoruri
de masă în aur și argint curat. [1151] 35-35
Obiecte optice! — Atelier bun de orologer.
Comandele din afară se execută prompt și conștientios.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.
Novitate!
Cadou de
Crăciun!
LIMBA
FLORILOR.
— De amor și amicitie. —
Simbolica naturală a celor mai favorite
flori, compusă după explicările orientalilor
de
Un amoresat.
Acest volum, în format drăgălaș (32°) imprimat pe
hârtie velină, în două culori, negru și albastru,
elegant compactat în lux, este
cadou potrivit
pentru tinerime, mai ales pentru fetițe.
În legătură de pânză colorată, tabla titlului imprimată cu aur.
Prețul unui exemplar 50 cr. = 1.50 lei.

Anunț!

„Cassa de păstrare în Mercurea“, societate pe acții, cu un capital social de 64.000 coroane, după-ce înregistrarea firmei s'a efectuat, își va începe activitatea în 1 Ianuarie 1898 și deocamdată va face următoarele operațiuni:

- va primi depuneri spre fructificare;
- va escompta cambii cu caventi;
- va acorda împrumuturi pe obligațiuni cu caventi și pe ipotecă.

Localul „Cassei de păstrare“ e în „Drumul țerei“ în casele dlui Daniil Stroia.

Oarele de birou în fiecare zi sunt dela 9—12 a. m.

Mercurea, în 15 Decembrie 1897.

Direcțiunea

„Cassei de păstrare în Mercurea“, societate pe acții.

[2781] 2—2

Betia

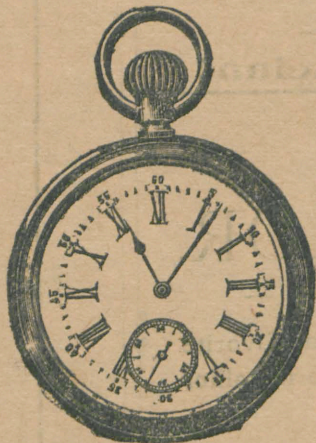
curabilă prin antibiotinul*) aplicat în numeroase cazuri cu succes strălucit. Nenumărate scrisori de mulțumită de ale vindecătorilor se trimit la dorință franco spre vedere. — Se poate ca bețivului, fiind fără gust, și fără ca să știe. — O dosă: 2 fl. 20 cr., o dosă dublă, pentru pătimiși vechi 4 fl. 40 cr., contra sumei din urmă trimise anticipative franco.

Se capătă: „Farmacia la Vulturul“, Lugoj, nr. 112.

*) numele protegiat. [2442] 5—12

Numai fl. 3.50

costă următoarea pompoasă colecție de mărfuri

15 bucăți fl. 3.50.

15 bucăți fl. 3.50.

1 orologiu de buzunar Prima-Anker-Remontoir, umblă precis, cu garanție pe 3 ani:

- 1 lanț fin panteră imit. de aur;
- 2 bucăți inel imit. de aur în cel mai nou, fason cu similibriant;
- 2 bucăți nasturi de manșete, aur dublă, cu mecanism;

- 1 ac drăguț de broș pentru dame;
- 1 bucată nasturi la piept (chemisets);
- 3 nasturi Patent pentru guler;
- 1 ac de cravată foarte fin;
- 1 învelitoare pentru orologiu anker;
- 1 oglindă de buzunar în etui;
- 1 ac pentru blousă, fason aur.

Toate aceste 15 obiecte de lux împreună cu orologiu anker-remontoir costă numai fl. 3.50.

Se expediază ori-cui pe lângă rambursă.

La cas de neconveniență se trimit banii în dărăt așa că pentru cumpărători ori-ce risic e eschis.

Se capătă singur și numai prin firma de orologe [2104] 11—12

Alfred Fischer,

Viena, I., Adlergasse nr. 12.

Adese-ori premiat.

Pivnița Mönchhof

cu renume din anul 1884 cu ocazia marilor sărbări populare în amintirea migrațiunei Sașilor înainte de șapte sute de ani

oferă

bune vinuri de masă ardelenesti și de Magyarad:

Vin nou	32 cr.
Vin bun de masă ardelenesc	40 "
„Rhein-Risling“ din pivnițele baronului Szentkereszty	46 "
Pinotgris	70 "
Mädchentraube, dela Bläjel din 1889	70 "
Bika-vér ales, roșu	80 "
Oporto din pivnița baronului Szentkereszty	80 "
Transport din străinătate	1 fl. 20 "
Transport din Ardeal	80 "
Malaga spaniol veritabil, foarte fin	2 fl. — "

Curat și sănătos!

Bun și elegant!

Mai departe toate soiurile vin de sticle din țeară și străinătate.

Afară de casă costă cel de 40 numai 36 cr.

Venzătorii în oraș și mai ales la țeară

capătă cu preț moderat.

[2565] 6—12

Bun oțet de vin pro litru 30 cr.

Ludwig Fronius, negustor de vinuri, **Sibiu.**

Adese-ori premiat.

Banca generală de asigurare „TRANSILVANIA“

ÎN SIBIU.

fundată în anul 1868.

[1482] 30—30

asigurază prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
- pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitale pe cazul morții și pentru termine fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1893 fl. 989,031.85	în a. 1870—1893 fl. 808,118.60
în a. 1894 „ 56,333.20	în a. 1894 „ 59,659.—
în a. 1895 „ 50,463.35	în a. 1895 „ 66,862.11
în a. 1896 „ 61,925.11	în a. 1896 „ 81,784.—
Suma fl. 1.157,753.51	Suma fl. 1.016,423.71

2,174.177 fl. 22 cr.

Conform bilanțului pentru 1895 fondurile de rezervă și garanție se urcă la **999.950 fl. 23 cr.**

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Cisnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Mijloc dietetic, cosmetic, vechiu probat, (frecare) pentru întărirea și înviorarea nervilor și muschilor corpului omenesc.

Fluidul Kwizda

marca șerpe (fluid pentru turiști).

Folosit cu succes de turiști, bicicliști și călăreți pentru întărirea și restaurare după tururi mai mari.

Prețul 1/2 butelie 1 fl., 1/2 butelie 60 cr.

[1182] 28—40

Se poate procura dela toate farmaciile.

Deposit principal: **Kreisapotecă, Korneuburg,** lângă Viena.